

"Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, burak-ı tevfi-k-i İlâhîye biner, berk gibi, bütün daire-i mümkinâtı kat' edip,.." Burada geçen "burak" kelimesi "Tevfik-i İlahi" gibi geliyor bana, binek değil yani, öyle mi?

"İşte, bir saatte meşhudatımız, bir saatin saati sayan ibresine binen zîşuur şahsın meşhudatı kadar olduğu ve hakikat-i ömrü de o kadar olduğu halde; âşire ibresine binen şahıs gibi, aynı zamanda, o muayyen saatte, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, burak-ı tevfi-k-i İlâhîye biner, berk gibi bütün daire-i mümkinatı kat edip, acaib-i mülk ve melekûtu görüp, daire-i vücub noktasına çıkıp, sohbeta müşerref olup, rüyet-i cemâl-i İlâhîye mazhar olarak, fermanı alıp vazifesine dönebilir ve dönmüş ve öyledir."(1)

Öncelikle buradaki **"burak"** tabiri, mahiyetini bilemediğimiz, ahirete ait bir binek, bir vasıta. Allah Resulü (asm), bu binek ile, Allah'ın bütün mülkünü gezmiş ve en sonunda da Allah ile görüşmeye gitmiştir. Sidretü'l-müntehada Cebrail (as) ile Burak kaldı, ondan sonra Refref denilen bir yaygı ile, Allah Resulü yolculuğuna devam etti ve en sonunda sidrenin en son makamına yani; kâbe kavseyne ulaştı ve Allah ile bizzat görüştü.

Allah'ın tevfi-k ve yardımı sadece bu merhaleler için değil, ta Mekke'den Kudüs'e, oradan Miraç ile semalara ve oradan kâbe kavseyne kadar her aşamada devam eden bir hakikattir. Bu yüzden Burak ve Refref gibi vasıtaları, Allah'ın kudret ve yardımı olarak anlayıp, onları kabul etmememiz hadislerin zahirini incitmek olur ki, bu doğru değildir. Yani Burak ve Refref, Allah Resulünün Miraç seyahatinde bindiği iki araç, iki vasıta.

Üstad'ın ifadelerinde tafsilat olmadığı için, sanki Peygamber Efendimiz (asm), Burak ile kâbe kavseyne çıkmış gibi algılanıyor; halbuki kaynaklarda Cebrail (as) ile Burak, vazifeyi Refref denilen bir başka bineğe devredildiğini ifade ediliyor.

"Resûlullah Efendimiz, Mîrâc gecesinde, Cebrâil aleyhisselâm ile Burak adındaki beyaz hayvana bindi. Altıncı gökteki Sidretülmüntehâ ağacının yanına geldiler. Cebrâil aleyhisselâm Sidrede kaldı ve; 'Kıl kadar ilerlersem, yanar yok olurum.' dedi. Resûlullah Efendimiz, Cenneti, Cehennemi ve sayısız şeyleri gördü. Sonra Refref üzerine oturdu. Bir anda çok yükseklere çıktı. Hicâb denilen yetmiş bin perdeden geçti. Her hicâb arası çok uzak idi. Her

perdede vazîfeli melekler vardı. Refref, Peygamber Efendimizi birer birer o perdelerden geçirdi."(2)

Cebrail (as) geride kalıp, refrefin daha ilerilere gitmesi, ondan daha faziletli olduğu anlamına gelmez. Nasıl bir başbakan yaveri ile sadece başbakanların katılacağı bir toplantıya gitse, yaveri ona toplantı salonuna kadar eşlik eder, toplantı salonuna giremez kapıda bekler. Ama başbakanın kalemi ve not defteri, toplantı salonuna başbakan ile beraber girer. Kalem ve not defteri toplantı salonuna girdi diye, yaverden daha faziletli ve makbul oldu denilemez.

İşte refref de bir kalem ya da not defteri gibi, Allah Resulü (asm)'nü taşıyan bir araç, bir vasıta, Cebrail (as)'den üstün olması mümkün değildir.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Otuz Birinci Söz, İkinci Esas.](#)

(2) bk. *Halebî*.